

(niet) - Pestprotocol cbs De Weerklank

Inleiding

Pesten komt helaas op elke school voor en ook op onze school. Het is een probleem dat wij serieus aanpakken. Daar zijn wel een aantal voorwaarden aan verbonden. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen, zoals de leerkrachten, de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en niet wordt geaccepteerd.

Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het probleem bespreekbaar worden gemaakt en regels worden vastgesteld. Als pesten optreedt, moeten leerkrachten, in samenwerking met ouders, dit signaleren en duidelijk stellingnemen.

Wat is pesten?

Het is nodig om helder te hebben wat we onder pesten verstaan.

We onderscheiden verschillende vormen van pesten:

Verbaal

- vernederen/kleineren (jij doet niet mee, want jij kan niet voetballen)
- schelden, roddelen
- dreigen
- belachelijk maken en uitlachen

Non-verbaal:

- uitsluiten
- negeren
- isoleren

Lichamelijk:

- fysiek geweld: schoppen, slaan en spugen
- bedreigen of chanteren
- spullen afpakken/vernielen

Intimidatie:

- achterna lopen, opwachten
- in de val laten lopen, versperren, klem zetten
- dwingen om bezit af te geven
- dwingen handelingen te verrichten

Digitaal pesten

- via internet anoniem pesten en bedreigen
- haatmail, grof taalgebruik in chatrooms
- seksuele intimidatie

Verschil tussen pesten en plagen.

Plagen en pesten worden vaak door elkaar gehaald.

Plagen gaat altijd tussen twee mensen die elkaar aankunnen. De geplaagde kan zichzelf verdedigen. Plagen duurt ook kort, is niet altijd bij dezelfde kinderen en is vriendelijk of grappig van aard.

Bij pesten kan een gepest kind zich niet verdedigen. De pester heeft meer of zelfs alle macht. Pesten komt steeds weer terug en is kwetsend bedoeld. Het draait niet alleen om lichamelijk geweld, maar ook om psychisch geweld. Psychisch geweld laat vaak diepere sporen na dan lichamelijk geweld. Het maakt het gepeste kind wanhopig, gefrustreerd en/of moedeloos.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral het systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook regelmatig gebeurt.

Waarom pesten kinderen?

Kinderen pesten om verschillende redenen. Het ene kind pest omdat het bang is zelf de zondebok te worden. Een ander doet het om stoer te zijn of omdat er een vorm van beloning tegenover staat. Het levert iets op om te pesten: kinderen kijken tegen je op, lachen om je, je voelt je heel wat.

In de klas kan ook van alles gebeuren dat pesten in de hand werkt:

- Als kinderen geen of weinig respect hebben voor elkaar en niet weten hoe ze met elkaar om moeten gaan.
- Als de leerkracht erg streng is in de klas en de kinderen denken geen invloed te hebben of wat wel of niet gebeurt. Als hun mening niet op prijs wordt gesteld kan dat frustrerend zijn.
- Als de leerkracht voortdurend leerlingen met elkaar vergelijkt (de een doet het beter dan de ander) kan de sfeer in de klas bederven.

De leerkracht heeft dus een belangrijke sturende rol in het voorkomen en tegengaan van pesten.

Preventieve maatregelen

Voor de leerkracht:

- We leren de kinderen hoe God en wij willen dat mensen met elkaar omgaan. Je hoeft niet met iedereen bevriend te zijn, maar pesten of kleineren mag nooit.
- Heb zelf respect voor elk kind (elk kind is uniek, met eigen uiterlijk, karakter, gaven en gevoelsleven en vraag de kinderen dat ook voor anderen te hebben).
- Wees je bewust van je voorbeeldfunctie.
- Bouw aan een positieve sfeer in de klas. Zorg dat de kinderen aandacht hebben voor elkaar. Zorg dat iedereen in de klas wordt geaccepteerd zoals hij/zij is.
- Grijp op een moment van pesten direct in en gebruik dit moment om het kind (pester) apart te nemen en het kind iets te leren.
- Neem de gepeste, pester en meeloper serieus. Luister naar hun gevoelens en help het kind dit met woorden te benoemen.
- Elk kind heeft duidelijke grenzen nodig. Geef deze aan en coach het kind tegelijk bij het oplossen van het probleem.
- Zorg dat de kinderen zich veilig voelen.

Voor groep onderbouw: :

- Hier wordt de basis gelegd voor het accepteren van elkaar en goed omgaan met elkaar.
Ontwikkelen van sociale vaardigheden: bijv. leren omgaan met conflicten, vergroten van eigen weerbaarheid en zelfvertrouwen.
- Werken aan veilige sfeer in de groep
- Bespreken van pesten voordat er sprake van is. Kinderen moeten samen besluiten pesten niet te tolereren, ze kiezen zelf tegen pesten en gaan meedenken over de aanpak.

extra voor groep bovenbouw:

- Iedere groep stelt klassenregels op m.b.t. de veiligheid; regels om pesten te voorkomen. Zorg dat het geen lijst wordt van ge- en verboden.
- De regels gelden niet alleen in de klas maar overal.
- Regelmatig controleren/evalueren houdt de kinderen scherp en betrokken.

Voor ouders:

- Ouders zijn op de hoogte van het beleid en weten welke maatregelen getroffen zijn op school. Het beleid staat op de website en er wordt naar verwezen in de schoolgids.
- Zij worden gestimuleerd signalen door te geven aan de leerkracht, directeur of vertrouwenspersoon (IB'er / SMW).
- Ouders zijn op de hoogte van de gevolgen van pesten voor: de pester, de gepeste en de meelopers.

Reactieve maatregelen (op het moment van pesten)

Het allerbelangrijkste is dat alle kinderen niet meer willen pesten, omdat ze zelf inzien dat je er niks aan hebt en pesten geen goed doet. De leerkracht kan dit bereiken door gesprekken met de klas aan te gaan, individuele gesprekken te voeren en in de lessen aandacht te besteden aan het onderwerp o.a. tijdens de lessen Leefstijl en Burgerschap. Elke situatie is weer anders, daarom moet de leerkracht per situatie bekijken hoe hij het aan zal pakken.

De leerkracht moet inzicht hebben in de structuur van de groep. Het moet helder zijn of het een incidenteel of structureel probleem is.

Wanneer het om een uit de hand gelopen incident gaat, is het soms mogelijk om te volstaan met gesprekken met de pester en het maken van duidelijke afspraken. Wanneer het een structureel probleem is, moet de leerkracht zo snel mogelijk ontdekken wie de leiders zijn, wie de kwetsbare kinderen zijn en wie bij de meelopers oren.

De leerkracht kan hierbij gebruik maken van een sociogram en extra letten op de verhalen van kinderen. Kinderen die niet op de voorgrond staan, zijn soms extra belangrijk omdat zij scherpe waarnemers zijn. Vervolgens worden er individuele gesprekken gevoerd met de pester, het gepeste kind en wordt een gesprek met de hele groep gevoerd.

Gesprek met gepeste kind:

De leerkracht luistert naar het verhaal om inzicht te krijgen in de situatie. Vragen die gesteld kunnen worden zijn:

- Op welke momenten gebeurt het?
- Wie doet het?
- Waar gebeurt het?
- Hoe vaak gebeurt het?

Vraag vooral naar kleine details. Het kind moet weten dat pestgedrag niet geaccepteerd wordt op school en dat dit met alle middelen tegen gegaan wordt. Het kind moet merken dat de leerkracht bereid is te helpen. Het kind voelt zich dan gesteund en kan meedenken over oplossingen.

Gesprek met de pester:

De leerkracht moet vervolgens met de pester(s) afzonderlijk praten en daarna eventueel met het pestgroepje.

De leerkracht

- laat het kind het verhaal vertellen zoals hij het ziet
- vraagt hierbij naar feiten
- vraagt naar de motieven
- vraagt naar hoe het zou voelen als het de pester zou overkomen
- analyseert hardop de reden van het pesten en geeft daarbij aan wat er fout is en waarom?
- laat de gevoelens van de gepeste duidelijk naar voren komen
- legt uit hoe de school tegenover pesten staat en wijst erop dat pesten niet geaccepteerd wordt
- geeft aan dat de pester er ook mag zijn, maar het gedrag wordt afgekeurd en de pester wordt geholpen dit te veranderen
- vraagt door naar garanties: hoe kan ik weten dat dit niet weer gebeurt?

Er moeten vervolgens afspraken en regels gemaakt worden waar de pester zich aan moet houden en waar bij overtreding een bepaalde straf op staat. Welke straf dit is, wordt bepaald samen met de pester.

Gesprek met de groep

In een groep houden sommige kinderen afstand, maar andere zijn meelopers. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt en kinderen die het niet willen weten. De groep heeft het geaccepteerd of negeert het. Deze groep moet gemobiliseerd worden om de situatie te veranderen; vervolgens wordt er samen aan gewerkt. De groepsnorm moet zijn dat je niet meegaat met pestgedrag.

De leerkracht gaat het gesprek met de groep aan. Hij kan er voor kiezen van tevoren te laten opschrijven hoe de sfeer in de klas wordt ervaren. Van tevoren moet het gepeste kind op de hoogte gebracht zijn door de leerkracht. Het kind moet ook achter het plan staan.

De leerkracht geeft aan dat er niet goed met elkaar wordt omgegaan. Hij geeft aan dat de situatie niet alleen voor het gepeste kind, maar ook voor de sfeer niet goed is. Dat is voor niemand leuk. De kinderen krijgen de opdracht na te denken over oplossingen en wat zij daar zelf aan kunnen bijdragen.

Na afloop neemt de leerkracht het gepeste kind weer apart om het gesprek te evalueren als het kind er bij was en het kind op de hoogte te brengen als het kind er niet bij was.

Mogelijkheden voor een wending in de negatieve spiraal:

- andere plaatsen geven in het lokaal
- gezamenlijke opdrachten / coöperatief leren
- de pauze voor- en nabespreken
- positieve activiteiten ondernemen
- persoonlijke aandacht voor de pester.

Gesprek met de ouders

Ouders worden bij het pestprobleem betrokken. De ouders worden uitgedaagd na te denken over de rol die zij kunnen spelen om het probleem aan te pakken.

Eerst wordt gesproken met de ouders van de pester. De ouders worden door de leerkracht benaderd vanuit de zorg voor het gepeste kind, maar ook uit zorg voor hun kind. Dit betekent dat de leerkracht duidelijk maakt dat de pester ook een probleem heeft en geholpen moet worden om zijn gedrag te veranderen.

Ook aan de ouders van het gepeste kind wordt de situatie voorgelegd, de aandacht besproken en de rol van de ouders daarbij.

Daarnaast worden -zo nodig- alle andere ouders ook op de hoogte gebracht van wat er in de groep speelt. Hierbij hoeven geen namen genoemd te worden, maar ouders krijgen de opdracht er met hun kinderen over te praten hoe je met elkaar omgaat.

Indien nodig wordt er deskundige ondersteuning gevraagd of wordt er naar verwezen.

Als de aanpak niet helpt?

Mocht na diverse inspanningen de aanpak niet helpen en het pesten niet stoppen, wordt de pester verzocht een andere school te zoeken. Dit kan pas als alle partijen zich ingezet hebben om het probleem op te lossen. Dit zal op zijn vroegst na een termijn van twee maanden kunnen gebeuren. Als de pester zich tegen de aanpak verzet, kan er al eerder tot deze maatregel worden overgegaan. Dit besluit neemt de directeur in overleg met alle betrokkenen en het College van Bestuur.

De 10 basisregels zijn:

1. Je beoordeelt andere kinderen niet op hun uiterlijk
2. Je sluit een ander kind niet buiten bij activiteiten
3. Je komt niet zonder toestemming aan de spullen van een ander
4. Je scheldt een kind niet uit en verzint geen bijnamen
5. Je lacht een ander kind niet uit en roddelt niet over anderen
6. Je bedreigt elkaar niet en doet elkaar niet met opzet pijn
7. Je accepteert een kind zoals het is.
8. Als je ruzie hebt, praat je het eerst uit, lukt dat niet dan meld je het bij leerkracht/pleinwacht of overblijfouder
9. Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan vertel je dat aan de leerkracht of iemand anders: dat is geen klikken!!!!
10. Je maakt op positieve wijze gebruik van de digitale mogelijkheden

In Parnassys: verslaglegging,

Dit verslag gaat ook naar de ouders van de pester/gepeste. Na max. 6 weken wordt de aanpak geëvalueerd in gesprekken met betrokkenen. Na 3 weken volgt een 'tussen'gesprek met de leerlingen, die bij het voorval betrokken zijn.